

Kmečka trgovina

Naš gospodarski položaj lani in letos

Razvoj naše trgovine je odvisen predvsem od splošnega položaja našega celokupnega gospodarstva. Zaradi tega bo naše čitatelje zanimalo, če jim na kratko orisemo razvoj našega gospodarstva v minulem letu, obenem pa pogledamo v bodočnost, kako se bo gospodarstvo razvijalo v letošnjem novem letu.

Naš gospodarski položaj se je v minulem letu razvijal vzporedno s svetovnim gospodarstvom in znamenju naraščajočega blagostanja. Svetovna trgovina je dosegla lani višino najboljših let pred pričetkom krize. Gospodarski položaj mnogih držav je danes celo boljši, kakor pred krizo. Zlasti se more to reči za Anglijo. Dobro izhajajo tudi Združene države Severne Amerike, Nemčija, Švedska, Norveška, Danska, Fina, Madžarska, Češkoslovaška in Grčija. V teh državah si je zlasti industrija zelo opomogla ter je sedaj polno zaposlena. V naši državi se je gospodarsko stanje začelo boljšati že pred dvema letoma ter se je lani vztrajno nadaljevalo. Cene poljedelskih in kmečkih pridelkov so se popravile, vplivala pa je tudi izredno dobra žetev pšenice in koruze, ki smo jo lahko vso prodali v inozemstvo, ki je imelo lani zelo slabo žetev. Pri žitu je bilo mogoče s pomočjo Prizada obdržati stalne cene. Narasle so tudi cene živine in mesnih proizvodov. Popravila se je lesna trgovina po sporazumu z Italijo. Sploh je vlada na vseh področjih podpirala gospodarstvo s sklepanjem ugodnih trgovinskih pogodb z inozemstvom, s čimer se je naša zunanja trgovina silno dvignila. Velik razmah je zavzela lani tudi naša industrija, posebno se kaže napredek v tekstilni in v lesni industriji. V zvezi s tem je padla tudi brezposelnost. Tudi naše denarništvo se je začelo razvijati. Z uredbo o kmečkih dolgovih je bil povrnil našemu kmetu zopet kredit, denarni zavodi so dobili večjo svobodo. Vidi se to v naraščanju hranilnih vlog, ki so dosegle koncem lanskega leta višino pet milijard dinarjev.

Kakšni so gospodarski izgledi za letošnje leto? Po začetku sodeč, zelo ugodni. Svetovna konjunktura bo gotovo še trajala. Mrzlično oboroževanje, ki se vrši po vsem svetu, zahteva čimdalje več surovin, ki jih imamo mi na pretek in tako je zagotovljen še večji izvoz naših rudniških proizvodov. Z oboroževanjem v zvezi so tudi izgledi za izvoz naših poljskih pridelkov. Velike države si hočejo ustvariti za primer vojne primerno zalogo živil, pa bodo tudi letos veliko uvažale iz naše države. Poleg tega bo država nadaljevala svojo gospodarsko politiko ter bo skušala zagotoviti čim več inozemskih trgov. Po sedanjih znakih sodeč se bo gospodarsko blagostanje v državi letos še dvignilo. Predvsem velja to za žitno pokrajino, pa tudi v Sloveniji se bo zboljšanje poznalo, saj bomo tudi letos lahko spravljali v denar po primerni ceni predvsem les in živino. Dobro bo pa zaposlena tudi naša industrija in naši rudniki, radi česar bo narasla potrošnja poljedelskih proizvodov v naših mestih in industrijskih središčih.

Živina

Na živinskih sejmih ni bilo trgovanje posebno živahno. Zanimanje je bilo nekoliko popustilo, kar je povzročilo predvsem izostanek inozemskih kupcev. Dagon na sejma pa je bil še nadalje živahen. Cene so kljub manjšemu zanimanju ostale čvrste ter na dosednji višini. Na posameznih sejmih v minulim tednu so bile dosežene sledeče cene:

Maribor: debeli voli 5—5.50, poldebili 4—4.75, plemenski 3.50—4.50, biki za klanje 3.50, plemenske krave 3.40—3.90, klobasarice 2.25—3.40, klavne krave debele 4—4.75, molzne 3—4.25, breje 3.25—3.75, mlada živina 4—5.50, teleta 5 do 7 din.

Šmarje pri Jelšah: prima voli 5—5.50, druge vrste 4—5, tretje vrste 3—4; telice prve vrste 4.50—5, druge vrste 4—4.50, tretje vrste 3 do 3.50; krave prve vrste 3.50—4, druge vrste 3 do 3.50, tretje vrste 2.50—3; teleta prve vrste 5 do 6, druge vrste 4—5 din.

Planina pri Sevnici: volli prve vrste do 5.75, druge vrste 5, tretje vrste 4; telice prve vrste 5.75, druge vrste 5, tretje vrste 4; krave 4.75, 4 in 3 din.

Murska Sobota: biki 5—5.50, 4, 3.50; telice 5, 4.50 in 3.50 din; krave 3, 2.50, in 2 din; teleta 5—5.50 in 4 din.

Kranj: voli 6.25, 5.75, 5 din; telice 6.25, 5.75 in 5 din; krave 5.50, 5 in 4.50 din; teleta 8, 6—7 din.

Zagreb: voli 6, 4.75, bosanski 4, biki 4.40, krave za mesarje 3.70, klobasarice 2.70, telice za mesarje 4.70, za rejo 1200 din komad, teleta žive vage 7.25, zaklana 11 din.

Dunajska goveji sejem. Povpraševanje je bilo živahno ter so cene narasle pri prvovrstnih volih za 2—3, srednjih in slabših za 3—5, dobrih kravah za 2—3, klavni živini tudi za 2—3 groše, dočim so cene bikov ostale čvrste. Voli 0.93 do 1.52, biki 0.90—1.12, krave 0.82—1.10, klavna živina 0.60—0.81 šil. za kg žive teže.

Svinje

Isto, kar smo povedali za govejo živino, velja tudi v trgovini s svinjami. Sejmi so dobro založeni. Cene so se malo dvignile, povprečno za 25 par. Debelih svinj primanjkuje. Na svinjskem sejmu v Mariboru so se prodajali: mladi prašiči 5—6 tednov po 80—100 din, 7—9 tednov 100 do 120 din, 3—4 mesece 140—160, 5—7 mesecev 230 do 330, 8—10 mesecev 400—410, leto stari 700 do 780; 1 kg žive teže 5.70—7 din, mrtve teže 8.50 din. — V Ptujju so bili pršutarji 6—6.50, debele svinje 6.75—7, plemenske 5.50—5.75 din za 1 kg žive teže. — V Kranju so se prodajali hrvaški špeharji 10 din za 1 kg, pršutarji 8—9 din, mladi pujski 7—8 tednov stari 105—135 din. — V Brežicah so bili špeharji po 8.50, pršutarji po 6.50 din. — V Kočevju špeharji po 9 din, pršutarji po 7.50 din. — Na Dunaju so bili špeharji 1.58—1.59, srednjetečki 1.55—1.57, stari 1.50—1.51, kmečki 1.53—1.63, križani 1.55—1.64, pršutarji 1.40—1.70 šil. za 1 kg žive teže.

Izvoz prašičev in masti v Nemčijo. Na podlagi dubrovnškega sporazuma je izvršena razdelitev kontingentov za izvoz prašičev in masti v Nemčijo za dobo januar-april. V tej dobi bo naša država izvozila v Nemčijo 35.000 prašičev, in sicer 15.000 zaklanih ter 20.000 živih. Lani smo v istem času izvozili v Nemčijo po 10.000 zaklanih in živih prašičev. Izvozili pa bomo v istem razdobju tudi 300 vagonov masti, kar pomeni povečanje za 10 vagonov od lanskega.

Kože in volna

V inozemstvu raste cena sirovim kožam, pri nas je ostala na stari višini, ker je izvoz prepo-

vedan. Goveje kože so po 9—13 din za kg, telečje sirove kože 11—14, svinjske 7—11 din. — Oveja volna neoprana je po 10, oprana po 20 dinarjev za kilogram.

Kmetijski pridelki

Trgovanje s kmetijskimi pridelki se na veliko skoraj več ne vrši. Edino krompirja se še nekaj prodaja v druge dele države, in sicer se prodaja beli po 60, rožnati po 70—80 din za 100 kg. Mraz je zavril to trgovino, prav tako je vplival tudi na sadno trgovino. Jabolka imajo naši kmetje še nekaj vskladisčenih, prodajajo pa jih samo na mestnih trgih. Nobenih sprememb ni na trgu žitaric. Na naših domačih trgih je pšenica po 150 do 175 din za 100 kg, ječmen 120—150, oves 135—150, fižol 150—300, koruza 130—140, krompir 75—90, prva jabolka 300, ostala 250 din, suhe češnje 1000 din, pšenična moka 325—350 din, koruzna moka 200—250 din, čisti med 24 din za kilogram, slanina 16—18, mast 20 din.

Vino

Blaga je čimdalje manj, izgledi za prodajo pa vedno boljši. Zaradi pičlega letošnjega pridelka in zaradi velikih povpraševanj zaloge ginejo, kolikor jih je pa se nahajajo v trdni roki ter lastniki čakajo na nadaljnji razvoj. Izpod 5 din se v Slovenskih goricah navadno namizno vino več ne dobi. Povprečna cena za taka vina se giblje med 5 in 6 din. Za boljša sortna vina je cena 7—8 din. Kakor poročajo časopisi, je tudi cena v južnih pokrajinah, v Sremu, Banatu in v Dalmaciji čvrsta in znatno višja od lanske.

Les

Cene so stalne, zaposlitev naše lesne industrije in malih žag je povoljna. S Pohorja in Kozjaka gre ves les po Dravi na Madžarsko in v Slavonijo, iz ostalih delov Štajerske se izvažajo največ v Italijo. — Popolnoma pa je zastal naš izvoz lesa v Nemčijo. Sedaj poročajo iz Beograda, da je dosežen sporazum o izvozu našega lesa v Nemčijo in znaša kontingent za prvo četrtletje 1938 3,25 milij. mark. Količine kontingenta so naslednje: hrastov okrogli les 1000 ton, trdi okrogli les 1250 ton, hrastov rezan les 7500 ton, mehak rezan les 15.000 ton, trdi rezan les 2250 ton, hrastove doge 500 in upognjen les 375 ton.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Kolesar dela škodo na travnišču ob pešpoti. E. F. v Sp. L. Po Vašem posvetu vodi pešpot, ki zadošča le za eno osebo; sosed, ki hodi po tej pešpoti, vodi s seboj dvokolo, in sicer tako, da ga vodi po travnišču ter s tem dela na njem škodo. Vprašate, ali sme sosed to storiti. — Ako ima sosed pravico le do pešpoti, ni upravičen voditi s seboj dvokolo ter s tem na travnišču delati škodo. Dolžan je povrniti nastalo škodo in Vi ste upravičeni eventuelno s tožbo prepovedati mu nadaljnje vodenje dvokolesa po Vašem travnišču.

Svak posodil denar, zet se upira znižbi. I. O. pri Sv. V. Leta 1922 ste si izposodili od svaka 9000 din, od katerih dolgujete še 5500 din. Dogovorili ste se leta 1933 s svakom, da boste posojilo vrnil zetu. Zet pa zahteva sedaj plačilo celega posojila ter Vam grozi s tožbo in noče nič slišati o znižbi. — Ako izpolnjujete vse ostale pogoje (da se bavite pretežno s kmetijstvom), pritiče tudi Vam zaščita tako, da se ima dolg znižati na polovico in ste ga dolžni plačati v 12 letnih obrokih. Ako bi Vas zet tožil na plačilo celega dolga, ugovarjajte, da ste zaščiten kmet in da Vam upnik še ni izročil nove zadolžnice glede znižanega dolga.

Zasebni upnik zahteva od kmeta neznižan dolg in 6% obresti. N. N. Leta 1927 ste si izposodili od zasebnika 2500 din, plačevali sprva 17% obresti, pozneje 8%, sedaj pa upnik zahteva še vedno 6% in noče priznati znižanja dolga. — Predpostavljamo: 1. da ste bili kmet ob času posojila in 26. septembra 1936; 2. da ni Vaš upnik siromašen tako, da nima svoje imovine, niti drugih dohodkov za nujno vzdrževanje; 3. da niste v boljšem gnetnem položaju kakor Vaš upnik. V nasprotnem primeru Vam namreč zaščita ne bi pritikala. Ako pa so pogoji zaščite podani, plačajte le obroke, glede presežka pa naj upnik le ubere sodno pot; Vam se je ni treba bati. Opozorjamo Vas, da je bil upnik upravičen zahtevati za čas od 20. aprila 1932 do 23. novem-

bra 1933 kvečjemu 10% obresti, od 24. novembra 1933 do 26. septembra 1936 le 1% obresti, od 27. septembra 1936 naprej pa 3% obresti. Kar ste več plačali, lahko odračunate.

Upnik s 27.000 din gotovine odreka malemu posestniku zaščito. V. R. Sv. B. Ste mali posestnik in dolgujete od leta 1930 neki osebi, ki je sicer brez posestva, ali ima 27.000 din v gotovini, nek znesek, čigar plačilo zahteva ta upnik v celoti, češ, da napram njemu ne morete uveljaviti zaščite. Vprašate, ali in pod katerimi pogoji Vam zaščita pritiče. — Zaščita Vam pritiče, ako niste v boljšem gnetnem položaju nego Vaš upnik. O tem vprašanju ima odločiti pristojno okrajno sodišče, zoper čigar odločbo je dopustna pritožba na okrajno sodišče. Vprašajte kakega sodnega cenilca Vašega okraja, koliko ceni Vaše posestvo in boste približno vedeli, kaj bo sodišče odločilo. Seve je vpoštovati eventuelne dolgove, število ne preskrbljenih otrok in podobno.

Zagraditev občinske ceste — zahteva pa odgraditvi. V. V. v T. Nek mejaš je zgradil na občinski cesti, ki tvori bližnjico, prelaz in s tem onemogočil več posestnikom uporabo te bližnjice. Na Vašo pritožbo pri občini je občinski odbor sklenil, da se Vam in še nekaterim drugim posestnikom onstran bližnjice ne dovoli prevoza po bližnjici. Vprašate, ali je bil občinski odbor upravičen izdati tako odločbo. — Občinski odbor sicer res lahko odloča v zadevah občinskih cest, vendar pa imate Vi, odnosno vsi prizadeti pravico do pritožbe na okrajno glavarstvo, ako se smatrate oškodovane ali prikražane.

Pritožba zoper odredbo komisije za ocenjevanje bikov. U. P. iz S. 82. Imate dveinpolletnega bika, ki je naježji v občini, ima pa baje pretanek vrat, vled česar Vam je komisija za ocenjevanje bikov naročila, da date bika rezati ali pa ga prodate mesarju, češ, da je nesposoben za plemo. Vprašate, ali imate pravico pritožbe zoper to odločbo in na katero oblast. — Zoper navedeno odločbo se lahko pritožite na bansko upravo v Ljubljani, ki bo odredila nadkomisijo.